

4 (365)
2017

**Czasopismo
Instytutu Zachodniego
w Poznaniu**

Kwartalnik

Instytut Zachodni

**PRZEGLĄD
ZACHODNI**

O KONDYCJI CYWILIZACJI EUROPEJSKIEJ

- 5 Od Redakcji
- 7 *Marian Golka*, Dokąd zmierza cywilizacja zachodnia? Esej
- 25 *Tomasz Grzegorz Grosse*, Kryzys integracji europejskiej w świetle koncepcji Arnolda Toynbee'go
- 41 *Natalia Kohtamäki*, Procesy kształtowania tożsamości europejskiej w strukturach zarządzania wielopoziomowego Unii Europejskiej
- 57 *Iwona Jakimowicz-Pisarska*, Funkcje i dysfunkcje, czyli redefinicje zadań współczesnego państwa w Europie
- 79 *Jan Wiktor Tkaczyński*, Rada Federacji, czyli o niezrozumieniu roli ustrojowej naczelnego organu władzy państwowej w Niemczech
- 97 *Paweł Malendowicz*, Criticism of Western civilization in the thought of nationalist parties of Central and Eastern Europe
- 107 *Grażyna Firlić-Fesnak*, Miejsce rodziny w porządku publicznym współczesnej Europy; stare konteksty, nowe wyzwania
- 133 *Przemysław Osiewicz*, A Fading Presence in the Middle East? The European Union's Engagement in Syria
- 145 *Hans-Peter Müller*, *Jerzy Leszkowicz-Baczyński*, Growing distrust to immigrants in Europe and rising right-wing populism – Poland and Germany compared
- 169 *Marta Götz*, Industry 4.0 – the perspective of international economics. The case of Polish-German relationships
- 187 *Dariusz Wojtaszyn*, *Mitropa-Cup*. Kreowanie koncepcji politycznej poprzez sport
- 197 *Andrzej Denka*, Kilka uwag o germanistyce interkulturowej, hermeneutyce obcości i konflikcie kultur na marginesie lektury esejów Botho Straussa
- 217 *Maria Wagińska-Marzec*, Na styku muzyki i polityki: *West-Eastern Divan Orchestra* – projekt muzyczny z przesłaniem politycznym

OCENY I OMÓWIENIA

- 247 Anna K a r g o l, Strug. Miarą wszystkiego jest człowiek, Biografia polityczna (mów. *Roman Dziergwa*)
- 251 Ihor Čornovol, *Komparatyvni frontyry. Svitovyj i vitčyznjanyj vymir* (omów. *Grzegorz Skrukwa*)

Z KRONIKI NAUKOWEJ

- 257 *Witold Płowiec*, Konstytucja RP z 1997 roku - założenia teoretyczne a praktyka
- 262 *Hanka Dmochowska*, Medal *Palmae Universitatis Studiorum Posnaniensis* dla prof. Anny Wolff-Powęskiej
- 264 *Katarzyna Jeż*, Cztery lata współpracy między Instytutem Zachodnim i *POL-INT* – naukową platformą internetową wiedzy o Polsce

Szanowni Państwo,

kryzys, dysfunkcje, niezrozumienie, nieufność, obcość, konflikt – słowa zawarte w tytułach artykułów składających się na prezentowane wydanie „Przeglądu Zachodniego” nasuwają myśl o licznych słabościach, z jakimi boryka się Europa. Odnoszą się one zarówno do kategorii cywilizacji, kontynentu oraz Unii Europejskiej, jak i poszczególnych państw, sfery społecznej i kultury, a nawet rodziny. Truizmem jest stwierdzenie, że gruntowne przewartościowania są permanentną cechą czasów, w jakich żyjemy, nie przestaje jednak zadziwiać tempo dokonujących się zmian. Czy właściwą wobec nich postawą ma być zapobiegający rozczarowaniom „programowy” pesymizm, czy raczej **o kondycji cywilizacji europejskiej** przesądzi praca nacechowana systematycznością i konsekwencją w pozytywistycznym stylu?

Badania historyczne niejednokrotnie obalają obiegu twierdzenia o bezprecedensowym charakterze aktualnych kryzysów. Zamieszczone rozprawy dotyczące integracji europejskiej w jej koncepcjach teoretycznych oraz formach instytucjonalnych pokazują, jak w konfrontacji z sytuacjami bez wątpienia kryzysowymi, kształtują się nowe rozwiązania. Nawet jeśli ich krytyka jest uzasadniona – gdy obarczone są błędami prób budowania tożsamości za pomocą instytucji słabo legitymizowanych czy takich, których rola jest niewłaściwie rozumiana, gdy świadomość społeczeństw zmienia się wolniej niż otaczająca je rzeczywistość, a nauka reaguje z opóźnieniem – trzeba spojrzeć na dokonujące się procesy w kategoriach długiego trwania. Taka optyka przypomina płynące z przeszłości przestrogi towarzyszące kryzysom, ale także daje nadzieję, że kryzys wyzwala pokłady pozytywnej energii służącej konstruktywnemu przeobrażaniu rzeczywistości. Przykłady inicjatyw z dziedziny muzyki i sportu pokazują wartość relacji międzyludzkich budowanych na przekór trudnościom i politycznym napięciom.

Kluczem do zrozumienia złożonego charakteru zjawisk przesądzających o współczesnej kondycji Europy zdaje się być – wymuszona wspomnianym tempem zmian oraz okolicznościami – koegzystencja dekompozycji i tworzenia nowych rozwiązań. Może więc Staremu Kontynentowi potrzebne były tak silne impulsy zewnętrzne, jak niedawne/obecne kryzysy, by powrócić do zasadniczych pytań o własną tożsamość i wartości konstytutywne? Zapraszam do lektury oraz refleksji.

Natalia Jackowska

